

Přehled aktuální judikatury

Jakub Harašta, Matěj Myška

Přístup k informacím zpravodajských služeb

Soud	Evropský soud pro lidská práva
Sp. zn.	48135/06
Datum	25. června 2013
Dostupnost	http://hudoc.echr.coe.int

Dne 25. června 2013 rozhodl senát Evropského soudu pro lidská práva ve věci *Youth Initiative for Human Rights v. Serbia* tak, že ze strany Srbska došlo k porušení článku 10 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. *YifHR* je nevládní organizací, která vznikla v roce 2003. Ve své činnosti se zabývá zejména dodržováním lidských práv a v souvislosti se svou činností požádala 31. října 2005 srbskou *Bezbednosno-informativnu agenciju* o sdělení počtu osob, které byly v roce 2005 sledovány touto zpravodajskou službou za pomoci elektronických sledovacích prostředků. Srbská zpravodajská služba odmítla tyto informace poskytnout s poukazem na ochranu legitimního zájmu neposkytnutím informací a *YifHR* tak postupovalo cestou opravných prostředků. 22. prosince 2005 *Poverenik za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti* rozhodl o porušení zákona zpravodajskou službou a přikázal jí informace poskytnout. Proběhla řízení v rámci dalších opravných prostředků až nakonec 19. dubna 2006 odmítl Nejvyšší soud odvolání zpravodajské služby. 23. září 2008 pak byla *YifHR* informována zpravodajskou službou v tom smyslu, že informace neexistují (tedy že zpravodajská služba nemá k dispozici informace, které byly původně požadovány).

V řízení před ESLP se Srbsko bránilo mimo jiné tím, že článek 10 negarantuje obecné právo na přístup k informacím a že *YifHR* nebylo legitimním příjemcem informace z důvodu, že ji nepotřebovalo ke své činnosti. ESLP argumentoval tím, že článek 10 zakládá právo na přístup k informacím (prejudikatura v podobě případu 37374/05 *Társaság a Szabadságjogokért v. Hungary*). Dále argumentoval úlohou nevládních organizací, které plní ve sféře veřejného zájmu úlohu „hlídáního psa“ a výslovně jejich úlohu přirovnal k úloze plněné v demokratické společnosti tiskem (48876/08 *Animal Defenders International v. the United Kingdom*, 37374/05 *Társaság a Szabadságjogokért v. Hungary*). *YifHR* pak přednesla poměrně zajímavý argument, kdy namítala porušení i článku 6 Úmluvy z důvodu, že neposkytnutím informací, které potřebovala k účasti ve veřejné diskuzi, došlo přeneseně i k narušení svobody vyjadřování.

Soud nakonec konstatoval porušení článku 10 a k přezkumu případného porušení článku 6 vůbec nepřistoupil. Srbsku (resp. zpravodajské službě) bylo přikázáno vydat informace, protože tvrzení o jejich neexistenci považoval soud za fabulaci.

Rozhodnutí není v době přípravy tohoto textu konečným, jelikož Srbsko má stále možnost požádat o postoupení věci velkému senátu.

Právo na informace k veřejné databázi

Soud	Krajský soud v Brně
Sp. zn.	62 A 26/2012
Datum	7. června 2013
Dostupnost	www.nssoud.cz

Právní věta: *Právnícká osoba, která na základě pověření Ministerstva dopravy vede pro potřeby veřejnosti celostátní informační systém o jízdách řádech (podle § 17, odst. 2 zákona č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě), je povinnou osobou ve smyslu § 2 odst. 1 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.*

Ministerstvo dopravy ze zákona vede Celostátní informační systém o jízdách řádech pro potřeby veřejnosti jako informační systém, který obsahuje informace o přepravních spojeních (které jsou uvedené v ustanovení § 7 vyhlášky Ministerstva dopravy a spojů č. 388/2000 Sb., o jízdách řádech veřejné linkové osobní dopravy. Na základě ustanovení § 17 odst. 2 zákona č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě a ustanovení § 41 zákona č. 266/1994 Sb., o drahách mají dopravní úřad a drážní správní úřad povinnost postupovat schválené jízdny řády Ministerstvu dopravy, takže Celostátní informační systém o jízdách řádech představuje vyčerpávající databázi informací o veřejné dopravě. Ministerstvo dopravy má možnost pověřit vedením tohoto informačního systému právníckou osobou a právníckou osobou takto výhradně pověřenou je společnost CHAPS.

Dne 21. 11. 2011 se Seznam.cz obrátil na společnost CHAPS se žádostí o poskytnutí informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím – poskytnutými informacemi měly být právě kompletní aktualizované údaje informačního systému ve zdrojových formátech. Seznam.cz se obrátil na Ministerstvo dopravy, které ale nemá k těmto přenosovým souborům přístup právě z toho důvodu, že zpracovatelem je společnost CHAPS, která je pověřena vedením informačního systému. Společnost CHAPS ale na žádost o ze dne 21. 11. 2011 sdělila, že není povinným subjektem ve smyslu zákona o svobodném přístupu k informacím a požadované informace proto neposkytl. Seznam.cz se obrátil s odvoláním na Ministerstvo dopravy, které ale uvedlo, že společnost CHAPS není povinným subjektem a Ministerstvo dopravy nemůže být v žádném případě považováno za subjekt společnosti CHAPS nadřízený. Seznam.cz neuspěl ani svým podnětem k uplatnění opatření proti nečinnosti ve smyslu § 80 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, který podal k ministru dopravy.

Došlo tak k situaci, kdy Ministerstvo dopravy, byť nesporně povinným subjektem je, nemělo data v požadovaném formátu k dispozici, protože pověřilo vedením informačního systému společnost CHAPS. Ta se ale

bránila tím, že není povinným subjektem. Informace pocházející z činnosti veřejné správy tak byly nedosažitelné podle zákona o svobodném přístupu k informacím. Seznam.cz proto podal žalobu ke Krajskému soudu v Brně. Ten se nejdříve musel vypořádat s otázkou, zdali jsou přípisy společnosti CHAPS svojí povahou rozhodnutím ve smyslu § 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, a je proti nim tedy přípustné podávat správní žalobu. Byť tyto přípisy neměly náležitosti správního rozhodnutí, materiálně určovaly práva žalobce.

Krajský soud v Brně pak již, s ohledem na nálezy Ústavního soudu ze dne 24. 1. 2007 ve věci sp. zn. I. ÚS 260/06 nebo na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 10. 2003 ve věci sp. zn. 5 A 119/2001, dovodil, že společnost CHAPS je povinným subjektem dle zákona o svobodném přístupu k informacím. Společnost CHAPS je vykonavatelem veřejné správy spočívající ve vedení Celostátního informačního systému o jízdách řádech – postavení vykonavatele je de facto založené smlouvou, kterou Ministerstvo dopravy pověřilo společnost CHAPS vedením informačního systému.

Výsledkem tohoto sporu tak bylo seznání nezákonného postupu Ministerstva dopravy, které se dopustilo nesprávného výkladu § 2 zákona o svobodném přístupu k informacím. Při dalších žádostech o poskytnutí informací je tedy nutné postupovat tak, že společnost CHAPS je povinným subjektem.

Proti rozhodnutí Krajského soudu v Brně byla podána kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu, která byla dne 27. 9. 2013 usnesením ve věci sp. zn. 5 As 57/2013 odmítnuta.

Elektronicky podané dovolání

Soud	Ústavní soud
Sp. zn.	II. ÚS 3042/12
Datum	27. srpna 2013
Dostupnost	http://nalus.usoud.cz

Právní věta: *Jestliže dovolací soud nepřihlédl - s odůvodněním přepjatě formalistickým, postrádajícím navíc oporu v zákoně - ke stěžovatelem podanému dovolání, odňal tímto soud stěžovateli jeho právo na soudní ochranu a spravedlivý proces (odmítnutí spravedlnosti - denegatio iustitiae), garantované čl. 36 odst. 1 Listiny a čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Dovolací soud tak rovněž nedostál své povinnosti vyplývající z čl. 90 Ústavy České republiky, podle něhož jsou soudy povolány především k tomu, aby zákonem stanoveným způsobem poskytovaly ochranu právům. V tomto smyslu nemůže obstat formalistické odůvodnění postavené na argumentaci, že „uvedl, že k [části listiny] podání [...], označenému jako dovolání, se nepřihlíží, neboť bylo učiněno elektronicky, aniž by bylo podepsáno zaručeným elektronickým podpisem, a ve lhůtě nebylo doplněno podáním shodného znění v písemné podobě nebo v elektronické podobě se zaručeným elektronickým podpisem [§ 42 odst. 3 a 5 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád,*

ve znění pozdějších předpisů (dále též „o. s. ř.“)], a jiné podání, o němž přísluší rozhodovat dovolacímu soudu, nebylo ve věci učiněno.“

Stěžovatelčiným podáním bylo zahájeno u Obvodního soudu pro Prahu 3 řízení o zaplacení částky 157 000,- Kč s příslušenstvím a rozsudkem č. j. 18 C 143/2007-103 ze dne 14. 12. 2010 byla tato žaloba zamítnuta. Městským soudem v Praze, jako odvolacím soudem, došlo k potvrzení výroku rozhodnutím č. j. 23 Co 432/2011-139 ze dne 20. 11. 2011. Rozsudek odvolacího soudu byl doručen 2. 1. 2012 a 15. 2. 2012, tedy ve lhůtě, došlo k podání dovolání. Dovolání bylo zasláno Obvodnímu soudu pro Prahu 3 e-mailem opatřeným zaručeným elektronickým podpisem. Obsahem e-mailu byl text obsahující formulaci „Dobrý den, v příloze zasílám elektronické podání – dovolání ke sp. zn. 18 C 143/2007.“ Potvrzení o doručení podání bylo odesláno ze soudu téhož dne. Nejvyšší soud vrátil dne 28. 5. 2012 spis Obvodnímu soudu pro Prahu 3 se žádostí o objasnění, zdali bylo podání podepsáno zaručeným elektronickým podpisem. Po vyjasnění otázky byl spis zaslán na Nejvyšší soud a odtud opětovně putoval dne 25. 6. 2012 zpět k Obvodnímu soudu pro Prahu 3. V písemném sdělení ze dne 20. 6. 2012 bylo ve věci sp. zn. 21 Cdo 1795/2012 konstatováno, že k podání se nepřihlíží, byť bylo označeno jako dovolání, jelikož nebylo opatřeno zaručeným elektronickým podpisem a ve lhůtě nedošlo k doplnění shodného písemného vyhotovení. Podání, kterým by se zakládala možnost Nejvyššího soudu ve věci rozhodovat, tak dle Nejvyššího soudu nebylo učiněno. Ústavní soud konstatoval, že není možné vykládat ustanovení zákona bez přihlídnutí k jeho účelu, k okolnostem jeho přijetí a k principům demokratického právního státu (soud zde odkazoval na nálezy sp. zn. Pl. ÚS 21/96 ze dne 4. 2. 1997 a na nálezy sp. zn. Pl. ÚS 19/98 ze dne 3. 2. 1999). Soud dále konstatoval, že účelem právní úpravy týkající se formalit a podmínek, jež musí být dodrženy při podání návrhu k soudu, je zajistit řádný chod spravedlnosti a respekt k právní jistotě (nálezy sp. zn. IV. ÚS 281/04 ze dne 25. 8. 2005). Ústavní soud tak nepřisvědčil názoru Obvodního soudu pro Prahu 3 a Nejvyššího soudu o interpretaci ustanovení § 42 odst. 3 a 5 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů. Dle Ústavního soudu tedy zaručenému elektronickému podpisu nepodléhá každé dílčí elektronické podání – v případě, že došlo k podání hromadně (tedy jako v tomto případě formou příloh k e-mailu opatřenému zaručeným elektronickým podpisem), je možné jej opatřit pouze jedním zaručeným elektronickým podpisem.

Odpovědnost ISP v kontextu článku 10 Úmluvy

Soud	Evropský soud pro lidská práva
Sp. zn.	64569/09
Datum	10. října 2013
Dostupnost	http://hudoc.echr.coe.int

Delfi provozuje jeden z největších zpravodajských serverů v Estonsku a na konci publikovaných příspěvků umožňuje uživatelům vkládat komentáře. Komentáře jsou vkládány automaticky a nejsou žádným způsobem editovány nebo cenzurovány zaměstnanci společnosti Delfi – což by bylo při více než 10 000 komentářích denně velice složité. Delfi proto implementovala možnost nahlásit závadný komentář samotnými uživateli a také spustila filtraci, která automaticky maže komentáře obsahující vulgární výrazy. Také zveřejnila na své stránce upozornění o tom, že je pouze přenašečem dat, které umožňuje autorům publikovat jejich komentáře, ale právě autoři nesou za tyto komentáře plnou odpovědnost.

Reportáž o úmyslném ničení ledových cest jedním z provozovatelů lodní dopravy rozpoutala diskusi, která brzy překročila hranice diskuse slušné. Množství komentářů se vůbec nesnažilo reagovat na reportáž, ale přímo se zaměřilo na urážení majoritního vlastníka lodní dopravy. Jeho právní zástupci požadovali po Delfi stažení všech hanlivých komentářů a náhradu nemateriální újmy ve výši 32 000 eur. Všechny označené komentáře byly staženy, společnost Delfi ale odmítla zaplatit náhradu nemateriální újmy a věc se tak dne 13. 4. 2006 dostala až k soudu. Okresní soud v Harju odmítl odpovědnost Delfi s poukazem na Infoühiskonna teenuse seadus (což je obdoba českého zákona č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti, tedy předpis implementující do národního právního řádu požadavky stanovené ve Směrnici 2000/31/ES) a limitaci odpovědnosti tam obsaženou. Odvolací soud v Tallinnu však toto rozhodnutí zvrátil s tím, že v tomto případě není možné odpovědnost limitovat. Nejvyšší soud se pak v lednu 2008 odmítl rozhodnutím odvolacího soudu zabývat. 27. 6. 2008 tak znovu rozhodoval soud v Harju, který seznal, že Infoühiskonna teenuse seadus je neaplikovatelný. Společnost Delfi oznamovala, jak je výše uvedeno, že přispívat komentáři, které jsou vulgární, je nepřipustné, a vyhradila si právo je odstranit. Soud v Harju ale tuto praxi seznal nedostatečnou a neumožňující dostatečnou ochranu osobnostních práv. Náhrada nemateriální újmy tak byla přiznána ve výši 320 euro (tedy ve výši 1% z původního nároku). 16. 12. 2008 znovu rozhodoval odvolací soud v Tallinnu, který zdůraznil, že Delfi samozřejmě není nucena vykonávat kontrolu před publikací komentáře. Ale ve chvíli, kdy se jí vzdá, musí dostát svým povinnostem a implementovat nějakou jinou politiku, která poskytne dostatečnou ochranu osobnostních práv. Opatření, která implementovala společnost Delfi, tak byla nedostatečná. Soud také řekl, že Delfi neposkytuje službu typu mere conduit, ale spíše typu hosting. Nejvyšší soud pak rozhodnutí nezměnil, ale poupravil odůvodnění tak, že Delfi přímo profitovala z komentářů – počet komentářů ovlivňoval návštěvnost a tím přímo ovlivňoval i příjmy z reklamy. Příspěvatelům nebyla dána možnost odebrat svůj komentář a ani ho změnit – bylo možné pouze nahlásit závadný obsah. Námitka společnosti Delfi, že neměla nad obsahem kontrolu, byla i s poukazem na tato fakta odmítnuta.

Delfi tak podala stížnost k Evropskému soudu pro lidská práva, kde tvrdila, že není možné po ní dle estonského práva vyžadovat kontrolu komentářů před samotnou publikací a že rozhodnutí národních soudů flagrantním porušením práva na svobodu projevu podle článku 10 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. ESLP seznal stížnost Delfi přípustnou a dále se jí zabýval. ESLP dospěl k názoru, že k omezení svobody projevu došlo podle práva a při sledování legitimního cíle. Mimo jiné soud argumentoval i tím, že odpovědnost příspěvatelů automaticky nevylučuje z odpovědnosti poskytovatele služby a i proto bylo přiznání náhrady za nemateriální újmu proporcionální. Ve chvíli, kdy není reálně možné očekávat, že dojde k potrestání často anonymních příspěvatelů, leží odpovědnost na poskytovateli této služby informační společnosti. Takovéto omezení svobody projevu je tak, dle ESLP, přiměřené a nenarušuje článek 10 Úmluvy.

Spáchání trestného činu šíření dětské pornografie veřejně přístupnou počítačovou sítí

Soud	Ústavní soud
Sp. zn.	I.ÚS 1428/13
Datum	20. srpna 2013
Dostupnost	http://nalus.usoud.cz

I.ÚS 1428/13

V tomto nálezu se Ústavní soud (dále jen „ÚS“) věnoval interpretačním otázkám ohledně naplnění objektivní stránky zločinu výroby a jiného nakládání s dětskou pornografií pokud jde o znak spočívající v tom, že pornografický obsah byl učiněn veřejně přístupným, a že byl tento trestný čin spáchán veřejně přístupnou počítačovou sítí.

Skutkový stav byl ve zkratce následující. Stěžovatel si s nezletilou poškozenou smluvil pomocí sociální sítě Lidé.cz schůzku během které s ní vykonal soulož. Její průběh si zaznamenal na mobilní telefon a následně fotografie a videonahrávky zaslal poškozené „zaslal na profil na síti Lidé.cz“.

Za toto své jednání pak byl odsouzen Okresním soudem v Kroměříži (dále jen „OS“) a následně Krajským soudem v Brně, pobočka ve Zlíně (dále jen „KS“) pro zločin pohlavního zneužití podle § 187 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku (dále jen „TrZ“), dále zločin výroby a jiného nakládání s dětskou pornografií podle § 192 odst. 2, 3 písm. b) TrZ, a také přečin ohrožování výchovy dítěte podle § 201 odst. 1 písm. a) TrZ. Pro další vývoj kauzy se jako problematické ukázalo naplnění znaků „činění veřejně přístupným“ a „spáchání veřejně přístupnou počítačovou sítí“. OS v odsuzujícím rozsudku ze dne 25. 10. 2011, sp. zn. 1 T 133/2011 jednoduše konstatoval, že v přesně nezjištěné době počátkem dubna 2011 nezletilý zaslal na její profil „M.“ na síti „Lidé.cz“ předmětný závadný obsah. Tento „učinil veřejně přístupným tím, že zasláním přes sociální internetovou síť umožnil, aby

se s ním v podstatě kdokoliv seznámil“.¹ KS pak, jako soud odvolací, ve svém prvním odsuzujícím rozsudku ze dne 15. 12. 2011, sp. zn. 6 To 557/2011 uvedl, že byly naplněny příslušné znaky dle § 192 odst. 2, 3 písm. b), jelikož „obžalovaný zaslal pořízené fotografie a nahrávky do e-mailové schránky nezletilé“ a to veřejně přístupnou počítačovou sítí internet sítí. Proti tomuto rozsudku KS podal stěžovatel i dovolání, a to mj. i z toho důvodu, že nebyl naplnění objektivní stránky zločinu výroby a jiného nakládání s dětskou pornografií podle § 192 odst. 2 a odst. 3 písm. b) TrZ). Nejvyšší soud (dále jen „NS“) námitkám stěžovatele přisvědčil, částečně zrušil rozsudek KS a přikázal, aby tento soud v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.² Konstatoval mj. že KS vůbec neřešil technickou stránku věci, tedy zda stěžovatel obsah zaslal do e-mailové schránky spjaté s profilem, nebo zda jej vystavil na virtuální nástěnku („profil“). Dále uvedl, že obsah je veřejně přístupný pouze pokud k němu má přístup, a může se s ním seznámit předem blíže neurčený okruh osob. Zaslání obsahu do e-mailové schránky tak nelze považovat dle NS za naplnění tohoto zákonného znaku. Stejně tak využitím internetu pouze k přenosu závadného obsahu, tedy jako médium, není naplněn znak dle § 192 odst. 3 písm. b). KS ovšem názory NS, dle názoru stěžovatele, nerefletoval, a aniž by doplnil dokazování, rozhodl rozsudkem ze dne 18. 10. 2012, sp. zn. 6 To 557/2012 opět v neprospěch stěžovatele. V rozsudku mj. uvedl, že profil poškozené „M.“ na síti Lidé.cz představoval „volně přístupné elektronické úložiště dokumentů“ (sic!). K naplnění znaku „učinit veřejně přístupným“ pak uvedl následující: „Osoby mající v rámci této sociální sítě vytvořen svůj profil se jeho prostřednictvím představují, prezentují dalším uživatelům sítě: pokud by s výjimkou osoby, již se profil týká, neměl k němu nikdo jiný přístup, ztratil by tento profil smysl. Je pouze otázkou, jak široký byl okruh jiných osob, které k tomuto profilu měly přístup, zda tedy tento okruh byl neomezen, či zda jej tvořili tzv. přátelé, přátel přátel apod. V každém případě však tento přístup měl minimálně určitý, byť omezený, okruh osob, z čehož lze dovozovat, že umístěním nejrůznějších údajů či fotografií tedy dokumentů, na tento profil dochází k jejich zveřejnění, neboť se s nimi může určitý okruh osob seznámit.“ K problematice „zveřejnění veřejně přístupnou počítačovou sítí“ pak KS uvedl, že smyslem § 192 odst. 3 písm. b) je činit přísněji trestnými závažné způsoby šíření dětské pornografie, a to i pomocí hromadných sdělovacích prostředků, jako např. sociálních sítí.

V ústavní stížnosti proti odsuzujícímu rozsudku KS, stěžovatel tyto závěry zpochybnil a ÚS byl téhož názoru. Připomněl, že mu nepřisluší „hodnotit“ hodnocení důkazů obecnými soudy. Zasáhnout musí pouze za situace, kdy „lze usuzovat na extrémní nesoulad mezi prováděnými důkazy, zjištěními, která z těchto důkazů soud učinil, a právním závěrem soudu, jinými slovy,

kdy rozhodnutí soudu svědčí o možné libovůli v jeho rozhodování“³, což byl právě tento případ. K naplnění znaku „činění veřejně přístupným“ dle § 192 odst. 2 TrZ umístěním online se dle ÚS musí jednat o obdobu umístění ve výkladní skříní, okně bytu či ve veřejných místnostech – závadný obsah tedy musí být zpřístupněn poměrně širokému okruhu osob bez „úzkého individuálního omezení“⁴. K naplnění znaku spáchání trestného činu veřejně přístupnou počítačovou sítí nepostačuje pouze to, že se tato využije jako médium pro přenos obsahu jednotlivým konkrétním uživatelům. Pro jeho naplnění je potřeba zkoumat, zda je veřejná přístupnost zneužita takovým způsobem, že lze dopady srovnávat s „tradičními“ formami (tj. např. spáchání tiskem, filmem apod.). ÚS pak v bodě 28 nálezu konstatoval, že „naplnění ani jednoho z obou znaků nebylo soudy dovozeno ústavně akceptovatelným způsobem“, a to zejména z toho důvodu, že nemělo podklad v provedeném dokazování. Obecné soudy si totiž v průběhu řízení vůbec neujasnily, jak odsouzený konkrétně se závadným obsahem nakládal. V podstatě bylo pouze zjištěno, že byla ke komunikaci využita internetová sociální síť (tedy Lidé.cz) a nic dalšího konkrétního. ÚS pak velmi logicky a přesvědčivě zkritizoval rozsudky Krajského soudu (potažmo Okresního soudu). Tak např. poškozená ve výslechu vůbec neuvědla, že by byl závadný obsah dostupný někomu dalšímu online bez omezení, tedy na jejím profilu. Zmiňovala pouze, že jí poškozený tento obsah zasílal. ÚS poznamenal, že je vysoce nepravděpodobné, že by poškozená takovou krajně nepřijemnou situaci vůbec nezmínila. Ze zahraničí jsou známy případy, kdy takové zveřejnění mělo pro poškozenou osobu fatální důsledky (např. kauza Amandy Todd). Už tento samotný fakt poměrně výrazně zpochybňuje závěry OS a KS o učinění závazného obsahu veřejně přístupným.

K posouzení naplnění výše uvedených znaků, ke kterému mělo dojít užitím internetové sociální sítě, ÚS uvedl, že „si soudy musejí nejprve ujasnit, jaké její funkcionality měl pachatel k dispozici, jaké skutečně využil, a co toto využití z hlediska rozsahu jeho trestné činnosti znamená.“⁵ Konkrétně pak bylo v tomto případě ověřit, zda služba Lidé.cz vůbec dovoluje „postování“ obsahu na profil, a zda je tato funkce automaticky povolena nebo závislá na nastavení uživatele, a jak byla nastavena v době spáchání trestného činu takto kvalifikovaného. Dále pak bylo třeba adekvátně zjistit, zda skutečně byl tento závadný obsah takto učiněn veřejným, a pokud se tak skutečně stalo, kdo k němu měl skutečně přístup, a to v závislosti na nastavení uživatele (tedy poškozené). Tímto se však obecné soudy vůbec nezabývaly, resp. pouze v čistě teoretické rovině (viz výše citované závěry finálního rozsudku KS). Představu o těchto skutečnostech by si mohly soudy udělat mimo jiné i dotazem na funkcionalitu provozovatele služby Lidé.cz. Závěry obecných soudů tak nebyly podloženy dostatečnými skutkovými zjištěními a dokazování nebylo

1 Citováno dle bodu 18 nálezu ÚS.

2 Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 7. 2013, sp. zn. 5 Tdo 641/2012 byl anotován na str. 43-44 Revue pro právo a technologie č. 6/2012.

3 Bod 26 nálezu ÚS.

4 Bod 37 nálezu ÚS.

5 Bod 32 nálezu ÚS. Právní věta dle nalus.usoud.cz

doplněno adekvátním způsobem. Řada skutečností tak byla v neprospěch uživatele jen presumována. Celkově tak soud shledal závěry soudů prvního a druhého stupně ohledně toho, jak stěžovatel s pořízenými záznamy soulože s nezletilou naložil, za deficitní co do jejich ústavnosti. Finální rozhodnutí KS pak představovalo porušení stěžovatele práva na spravedlivý proces a proto jej ÚS zrušil.

Nález je tak možno hodnotit jako mimořádně progresivní, aktuální a reflektující realitu fungování sociálních sítí. V kontextu řešeného případu je vhodné upozornit i na Stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu České republiky Nejvyššího soudu ze dne 30. 1. 2013 sp. zn. Tpjn 300/2012 k témuž problému, které obsahuje důkladnou argumentaci k této problematice a vyjadřuje se i k otázce souběhu.

Příslušnost soudů ve sporech vyplývajících ze spotřebitelských smluv

Tereza Kyselovská

Soud	Soudní dvůr Evropské Unie (třetí senát)
Sp. zn.	Lokman Emrek vs. Vlado Sabranovic, C-218/12
Datum	17. října 2013
Dostupnost	www.eurlex.eu

Právní věta

Článek 15 odst. 1 písm. c) nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech musí být vykládán v tom smyslu, že nevyžaduje existenci příčinné souvislosti mezi prostředkem použitým k zaměření podnikatelské nebo profesionální činnosti na členský stát bydliště spotřebitele, tj. internetovou stránkou, a uzavřením smlouvy s tímto spotřebitelem. Existence takové příčinné souvislosti však ukazuje na spojitost smlouvy s takovou činností.

Anotace

Soudní dvůr Evropské unie (dále jen SDEU) vydal dne 17. října 2013 dlouho očekávané rozhodnutí ve věci *Lokman Emrek vs. Vlado Sabranovic*. Rozhodnutí se týkálo interpretace článku 15 odst. 1 písm. c) Nařízení Brusel I.¹ V tomto rozhodnutí SDEU rozhodl, že spotřebitel může žalovat podnikatele na základě uvede-

1 Nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech. In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad publikace Evropské unie [citováno 1.9.2012]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/>.

Článek 15 odst. 1 písm. c) Nařízení Brusel I:

„Ve věcech týkajících se smlouvy uzavřené spotřebitelem pro účel, který se netýká jeho profesionální nebo podnikatelské činnosti, se příslušnost určuje podle tohoto oddílu, aniž jsou dotčeny články 4 a čl. 5 bod 5),

c) ve všech ostatních případech, kdy byla smlouva uzavřena s osobou, která provozuje profesionální nebo podnikatelské činnosti v členském státě, na jehož území má spotřebitel bydliště, nebo pokud se jakýmkoli způsobem taková činnost na tento členský stát nebo na několik členských států včetně tohoto členského státu zaměřuje, a smlouva spadá do rozsahu těchto činností.“

ných ustanovení i v případě, kdy neexistuje příčinná souvislost mezi prostředky použitým k zaměření podnikatelské činnosti (například webové stránky) na členský stát bydliště spotřebitele a uzavřením smlouvy s tímto spotřebitelem.

Skutkový stav a položené předběžné otázky

Skutkový stav případu je následující. Pan Sabranovic s bydlištěm ve Spicheren (Francie), které se nachází blízko německých hranic, provozuje prodejnu ojetých automobilů. Na webových stránkách svého podniku uváděl některé údaje, včetně francouzských telefonních čísel a německého mobilního čísla s příslušnými mezinárodními předvolbami. Pan Emrek s bydlištěm v Saarbrückenu (Německo), který v rozhodné době sháněl ojetý automobil, se o tomto podniku dozvěděl od svých známých, nikoliv prostřednictvím uvedených webových stránek. Pan Emrek vyjel do francouzské provozovny pana Sabranovice a zde uzavřel spotřebitelskou smlouvu o koupi ojetého automobilu. Ze skutkového stavu tedy vyplývá, že ačkoliv pan Sabranovic zaměřoval svou podnikatelskou činnost na Německo, pan Emrek příslušnou webovou stránku nikdy neviděl. Smlouva nebyla uzavřena na základě informací získaných jejím prostřednictvím.

Následně podal pan Emrek proti panu Sabranovici žalobu u německého soudu z titulu nároku vyplývajícího ze záruky. Podle pana Emreka byly mezinárodně příslušné dle článku 15 odst. 1 písm. c) Nařízení Brusel I soudy německé, a to na základě podoby webových stránek a jejich zaměření na Německo. Německý soud odmítl příslušnost žaloby, neboť pan Sabranovic nezaměřoval svou podnikatelskou činnost ve smyslu uvedeného ustanovení na Německo. Pan Emrek podal proti tomuto rozhodnutí odvolání, neboť článek 15 odst. 1 písm. c) Nařízení Brusel I nevyžaduje, aby existovala příčinná souvislost mezi podnikatelskou činností zaměřenou na členský stát spotřebitele a uzavřením smlouvy. Toto ustanovení také nevyžaduje, aby smlouva byla uzavřena na dálku.

Podle předkládajícího soudu bylo v původním řízení prokázáno, že se obchodní činnost pana Sabranovice zaměřovala na Německo, a to uvedením mezinárodní telefonní předvolby pro Francii a německého mobilního čísla. Tím se pan Sabranovic pokoušel vyvolat dojem, že míří i na zákazníky mimo Francii, zejména v příhraničním Německu. Nicméně německý soud uvedl, že je nutné zamezit, aby se ochranná ustanovení v Nařízení Brusel I nepoužila v případech, kdy by spotřebitel pouhou „náhodou“ uzavřel smlouvu s podnikatelem. Předkládající německý soud se proto rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru tyto předběžné otázky:

1. V případech, kdy internetová prezentace podnikatele splňuje znak zaměření na členský stát spotřebitele, vyžaduje čl. 15 odst. 1 písm. c) nařízení č. 44/2001 jako další nepsaný znak, aby byl spotřebitel prostřednictvím internetové stránky provozované podnikatelem motivován k uzavření smlouvy, tedy aby mezi internetovou prezentací a uzavřením smlouvy byla příčinná souvislost?